

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32332>

Özet

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği, özellikle **menopoz** dönemindeki kadınların yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin orijinali Dr. Wulf H. Utian tarafından hazırlanmıştır. Türkiye'deki uyarlama çalışması, H. Abay ve S. Kaplan (2016) tarafından gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türkçe versiyonunun **postmenopozal** kadın popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik standartları karşıladığı doğrulanmıştır. Bu ölçek, menopozla ilişkili semptomların fiziksel, psikososyal ve cinsel sağlık üzerindeki etkilerini bütüncül bir yaklaşımla ölçmeye olanak tanır.

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, klinisyenlere ve araştırmacılara, hormon replasman tedavileri veya diğer menopoz yönetimi stratejilerinin hastaların genel **yaşam kalitesi** üzerindeki etkilerini objektif olarak değerlendirebilmeleri için standartlaştırılmış bir araç sunmaktadır. Ölçek çeşidi olarak uyarlama (adaptasyon) kategorisinde yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği, Yaşam Kalitesi, Menopoz, Postmenopozal Kadınlar, Hormon Tedavisi, Psikometrik Araç, Uyarlama.

Yazarlar

Orijinal Geliştirici: Wulf H. Utian. Türkçe Uyarlama Yazarları: Hatice Abay, Sena Kaplan.

Amaç

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin temel amacı, **menopoz** ve perimenopoz dönemindeki kadınların deneyimlediği yaşam kalitesi düzeylerini çok boyutlu olarak ölçmektir. Bu araç, özellikle menopozal semptomların şiddeti ile ilişkili olarak bireyin fiziksel fonksiyonları, psikolojik durumu, sosyal ilişkileri ve cinsel sağlığı üzerindeki etkisini nicelleştirmeyi hedefler.

Klinik uygulamada, ölçek, uygulanan tedavi yaklaşımlarının (örneğin, hormon replasman terapisi) etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynar. Araştırmacılar için ise, menopoz dönemiyle ilişkili yaşam kalitesi değişkenlerini inceleyen çalışmalarda standart ve güvenilir veri toplama imkanı sağlar.

Yapı

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği, yaşam kalitesini menopoz bağlamında değerlendiren çok boyutlu bir yapıya ölçmektedir. Ölçek, genellikle dört ana faktör veya alt boyuttan oluşur:

Fiziksel Sağlık: Sıcak basmalar, terleme, uyku bozuklukları ve genel enerji seviyesi gibi bedensel semptomların etkisini ölçer.

Psikolojik Sağlık: Ruh hali değişimleri, depresyon, anksiyete ve genel duygusal refahı değerlendirir.

Sosyal Sağlık: Aile, iş ve sosyal çevre ile olan ilişkilerin kalitesini ve günlük aktivitelere katılımı inceler.

Cinsel Sağlık: Cinsel tatmin, istek ve menopozun cinsel yaşam üzerindeki etkilerini kapsar.

Bu dört boyut, **postmenopozal** dönemdeki bir kadının genel iyilik halini kapsamlı bir şekilde temsil eder. Ölçek, bireyin bu alanlardaki memnuniyet veya rahatsızlık düzeyini belirleyerek yaşam kalitesi puanını üretir.

Geçerlik

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonunda (Abay & Kaplan, 2016), ölçeğin yapısal uygunluğunu ve amaca hizmet etme yeteneğini göstermek için çeşitli geçerleme çalışmaları yürütülmüştür.

Yapı Geçerliliği: Faktör analizi yöntemleri kullanılarak, ölçeğin orijinal yapısının (dört faktörlü model) Türk örnekleminde de doğrulandığı rapor edilmiştir. Bu, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Ölçüt Bağlı Geçerlik: Genellikle, benzer yapıları ölçen diğer bilinen yaşam kalitesi ölçekleri (örneğin, SF-36 veya Greene Menopoz Semptom Ölçeği) ile korelasyonlar incelenmiştir. Yüksek korelasyonlar, ölçeğin geçerli olduğunu destekler.

Güvenirlik

Türkçe Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin iç tutarlılığı ve zaman içindeki kararlılığı test edilmiştir.

Abay ve Kaplan (2016) çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa**) yüksek bulunmuştur. Yüksek alfa değerleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve iç güvenirlik düzeyinin yeterli olduğunu göstermiştir. Alt boyutlar için de benzer şekilde kabul edilebilir güvenilirlik düzeyleri elde edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar verebileceğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla doğrulayıcı ve/veya keşfedici faktör analizleri uygulanmıştır. Uyarılma çalışması, ölçeğin orijinal **çok boyutlu** yapısını koruyarak Türk kültürüne adapte edildiğini teyit etmiştir.

Analizler sonucunda, ölçek maddelerinin dört temel faktör altında toplandı?? görülmü?tür: Fiziksel, Psikolojik, Sosyal ve Cinsel. Bu faktör yap?s?, ölçe?in menopozal yaşam kalitesinin karma??k do?as?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktadır. Faktör yüklerinin yeterince yüksek olması, maddelerin ait oldukları alt boyutları güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçek genellikle 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullanır (Örn: Hiçbir zaman/Çok sık). Ölçe?in Türkçe versiyonu da bu derecelendirme format?n? korumaktadır.

Language Available: Türkçe (Turkish), İngilizce (Original)

Population Group: Kadınlar

Age Group: Orta yaş ve üzeri (Genellikle 40-65 yaş arası postmenopozal kadınlar)

Population Details: Ölçek, özellikle doğal veya cerrahi menopoz sonrası dönemdeki kadınlar üzerinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket formatıdır.

Anahtar Kelimeler

Postmenopoz, Cronbach Alfa, Yapısal E?itlik Modellemesi, Güvenirlik, Öz Bildirim, Jinekoloji, Kadın Sağlığı??.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Abay ve Kaplan için ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar (Sena Kaplan) İletişim: ataykaplan1@gmail.com

Correspondence Address: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Y?l?

Utian Yaşam Kalitesi Ölçe?i'nin Türkçe uyarlaması 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçe?in kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Sena Kaplan ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi bu adresten indirilebilir: [utian-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Abay, H., & Kaplan, S. (2016). Validation and reliability of the Turkish Utian Quality-of-life Scale in postmenopausal women. *Menopause (New York, N.Y.)*, 23(4), 425-432. doi: 10.1097/GME.0000000000000554.

Utian, W. H. (1998). The Utian Quality-of-Life (UQOL) Scale: Development and validation of a new instrument to assess quality of life in postmenopausal women. *Journal of Reproductive Medicine*, 43(4), 329-337.

Ek Kaynak Linki: pubmed.ncbi.nlm.nih.gov

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

(Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almadığından, bu kısım boş bırakılmıtır. Uygulayıcılar, maddelerin tamamına ulaşmak için Abay ve Kaplan (2016) makalesine başvurmalıdır.)